

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	15

Κεφάλαιο 1

ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

1.1. Ορισμός του κλάδου των εργασιακών σχέσεων.....	17
1.2. Οι βασικοί παράγοντες διαμόρφωσης του συστήματος εργασιακών σχέσεων	19
1.3. Το ελληνικό σύστημα εργασιακών σχέσεων	20
1.3.1. Ο χαρακτήρας του συστήματος των εργασιακών σχέσεων	20
1.3.2. Οι εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων	22
1.4. Ειδικότερα ζητήματα στο πλαίσιο των εργασιακών σχέσεων.....	24
1.4.1. Η ισότητα των Εργαζομένων	24
1.4.2. Η Διαχείριση της Υπαλληλικής Σχέσης	25
1.4.3. Παραπτώματα-Ποινές	26
1.4.4. Οι εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα στα πλαίσια της οικονομικής νομισματικής ένωσης (Ο.Ν.Ε.).....	27
1.5. Ευελιξία και ελληνική πραγματικότητα.....	29
Γενικά.....	29
1.5.1. Πρακτικές ευελιξίας των εργασιακών σχέσεων.....	30
1.5.2. Η ευελιξία της απασχόλησης και η αποδυνάμωση των πολιτικών προστασίας της	31
1.5.3. Η ευελιξία του χρόνου εργασίας	31

1.5.4.	Ο περιορισμός κοινωνικών και φορολογικών επιβαρύνσεων των επιχειρήσεων	32
1.5.5.	Η ένταξη των ιδιωτικοποιήσεων εξαγορών και συγχωνεύσεων	32
1.6.	Σχετικές αποφάσεις	35

Κεφάλαιο 2

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

2.1.	Ορισμός και διακρίσεις εργασίας	37
2.2.	Οι Συμβάσεις εργασίας.....	38
2.2.1.	Η Σύμβαση Εξαρτημένης Εργασίας (Σ.Ε.Ε.)	38
2.2.2.	Τα είδη συμβάσεων εξαρτημένης εργασίας.....	39
2.2.3.	Οι διακρίσεις μισθωτών	40
2.2.4.	Οι υποχρεώσεις των μερών της σύμβασης εργασίας	41
2.2.5.	Η προσωπική φύση της σχέσης εργασίας.....	41
2.2.6.	Η σύναψη της Σύμβασης Εργασίας.....	42
2.3.	Η αναστολή και η μεταβολή της σχέσης Εξαρτημένης Εργασίας	44
2.3.1.	Η λύση και η καταγγελία της σχέσης εξαρτημένης εργασίας	45
2.4.	Οι ομαδικές απολύσεις.....	50
2.4.1.	Η διαδικασία των ομαδικών απολύσεων.....	52
2.5.	Η διαθεσιμότητα των μισθωτών	53
2.5.1.	Η ανάκληση της διαθεσιμότητας	54
2.6.	Το δικαίωμα της επίσκεψης εργασίας.....	55
2.6.1.	Οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος της επίσκεψης εργασίας.....	56
2.6.2.	Η άρση και η ματαίωση της επίσκεψης εργασίας.....	56
2.7.	Η μισθωτή απασχόληση στην Ελλάδα.....	57
2.7.1.	Πρόσληψη ανηλίκων μισθωτών	57
2.7.2.	Πρόσληψη αλλοδαπών.....	58
2.8.	Η δομή και η σύνθεση της μισθωτής απασχόλησης	59
2.9.	Πρακτικές ευελιξίας & άτυπες μορφές απασχόλησης.....	59
2.9.1.	Η προσωρινή απασχόληση.....	61
2.9.2.	Οι ειδικότερες μορφές προσωρινής απασχόλησης.....	61
2.9.3.	Οι διακρίσεις σε βάρος των προσωρινά απασχολούμενων	63
2.9.4.	Προσωρινή απασχόληση και συνδικαλισμός.....	64

2.9.5. Ευελιξία και προστασία προσωρινής απασχόλησης.....	65
2.9.6. Η μερική απασχόληση	65
2.9.7. Η ακούσια μερική απασχόληση	67
2.9.8. Η εκ περιτροπής εργασία (υποαπασχόληση)	68
2.10. Οι ειδικές μορφές απασχόλησης στα πλαίσια της ευελιξίας.....	69
2.10.1. Η απασχόληση μέσω κάλυψης του κόστους της από τον Οργανισμό Απασχολησέως Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.).....	70
2.10.2. Απασχόληση μέσω ενοικίασης ή δανεισμού	70
2.10.3. Απασχολούμενοι με σύμβαση μαθητείας	71
2.10.4. Η Τηλεργασία.....	71
2.10.5. Εργολαβία / Υπεργολαβία και εξωτερική ευελιξία.....	71
2.10.6. Η ευελιξία στον εργασιακό χώρο μετά την εισαγωγή του ν. 3899/2010	72
2.11. Σχετικές αποφάσεις	73

Κεφάλαιο 3

Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γενικά.....	81
3.1. Τα κύρια χαρακτηριστικά της σ.σ.ε.....	82
3.2. Το νομοθετικό πλαίσιο και περιεχόμενο των συλλογικών συμβάσεων στην Ελλάδα σήμερα	84
3.3. Οι κατηγορίες των συλλογικών συμβάσεων εργασίας.....	88
3.3.1. Οι Εθνικές Γενικές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας	88
3.3.2. Οι τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις	90
3.3.3. Η Ειδική Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.....	91
3.4. Η ικανότητα για σύναψη σ.σ.ε.	93
3.5. Η ισχύς της συλλογικής σύμβασης εργασίας (σ.σ.ε.)	94
3.6. Δέσμευση από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας.....	95
3.7. Ο χρόνος ισχύος της συλλογικής σύμβασης εργασίας.....	96
3.8. Συρροή και η αρχή της εύνοιας.....	97
3.9. Προσχώρηση και επέκταση εφαρμογής σ.σ.ε.	98
3.10. Καταγγελία της συλλογικής σύμβασης εργασίας	99
3.11. Σχετικές αποφάσεις	100
3.12. Σχετικά πρακτικά θέματα.....	103

Κεφάλαιο 4

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Γενικά.....	107
4.1. Οι λόγοι που επιβάλλουν τη συμμετοχή των εργαζομένων στη διοίκηση	108
4.2. Η έννοια και οι μορφές της συμμετοχής	109
4.3. Η συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων.....	110
4.3.1. Οι μορφές της άμεσης συμμετοχής.....	111
4.3.2. Οι μορφές της έμμεσης συμμετοχής.....	114
4.3.3. Η οικονομική συμμετοχή	116
4.3.4. Διάκριση συμμετοχής και συνδικαλισμού.....	118
4.4. Η συμμετοχική διοίκηση στην Ελλάδα.....	118
4.4.1. Η συμμετοχή στις κοινωνικοποιημένες Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (Δ.Ε.Κ.Ο.).....	119
4.4.2. Τα όργανα συμμετοχής των εργαζομένων στις κοινωνικοποιημένες Δ.Ε.Κ.Ο.	120
4.4.3. Η Συμμετοχή στον ιδιωτικό Τομέα.....	123
4.4.4. Οι αρμοδιότητες των Σ.Ε.	126
4.4.5. Το δικαίωμα ενημέρωσης και πληροφόρησης των Σ.Ε.	128
4.5. Η αυτοδιαχείριση και συμμετοχή	128
4.5.1. Η σοσιαλιστική επιχείρηση.....	129

Κεφάλαιο 5

ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

5.1. Διαχρονική εξέλιξη.....	131
5.2. Η Συνδικαλιστική ελευθερία.....	132
5.3. Οι διακρίσεις των Συνδικαλιστικών Οργανώσεων	133
5.3.1. Οργανώσεις με νομική προσωπικότητα.....	134
5.3.2. Οργανώσεις χωρίς νομική προσωπικότητα.....	139
5.4. Ίδρυση και διάλυση των συνδικαλιστικών οργανώσεων.....	140
5.5. Οι σκοποί των συνδικαλιστικών οργανώσεων	141
5.6. Συμμετοχή στην οργάνωση	142
5.7. Τα όργανα της συνδικαλιστικής οργάνωσης.....	143

5.8.	Η οικονομική αυτοτέλεια.....	144
5.9.	Η προστασία της συνδικαλιστικής δράσης	145
5.10.	Ο αριθμός και το ποσοστό των συνδικαλιστικών εργατοϋπαλλήλων.....	146
5.11.	Οι πανελλαδικές ομοσπονδίες και τα εργατικά κέντρα.....	147
5.12.	Οι μέθοδοι για την επίτευξη των στόχων των εργατικών ενώσεων των μισθωτών	148
5.13.	Η διαπραγματευτική ισχύς	150
5.14.	Οι πόροι των συνδικαλιστικών οργανώσεων.....	151
5.15.	Τα δικαιώματα των εργαζομένων στον τόπο εργασίας	152
	5.15.1. Η ακυρότητα απόλυσης συνδικαλιστικών στελεχών	152
	5.15.2. Οι συνδικαλιστικές άδειες.....	153
5.16.	Συνδικάτα και εργασία.....	155
5.17.	Οι μεγάλες προτεραιότητες και προτάσεις των συνδικάτων.....	159
	5.17.1. Ανάπτυξη με κοινωνικό περιεχόμενο.....	160
	5.17.2. Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ).....	160
	5.17.3. Εισοδηματικό Περιεχόμενο.....	161
	5.17.4. Το Φορολογικό σύστημα	161
5.18.	Το συνδικαλιστικό κίνημα των δημόσιων υπαλλήλων.....	162
5.19.	Σχετικές αποφάσεις:	168
5.20.	Σχετικά πρακτικά θέματα	170

Κεφάλαιο 6

Η ΑΠΕΡΓΙΑ

6.1.	Η έννοια της απεργίας.....	177
6.2.	Οι στόχοι στην περίπτωση άσκησης του δικαιώματος της απεργίας	178
6.3.	Οι μορφές της απεργίας.....	179
6.4.	Η διάκριση απεργίας και επίσχεσης εργασίας	181
6.5.	Η κήρυξη της απεργίας.....	182
	6.5.1. Αρμοδιότητα για την κήρυξη της απεργίας.....	182
	6.5.2. Οι υποχρεώσεις εργαζομένων.....	182
	α. Υποχρέωση προειδοποίησης για την κήρυξη απεργίας	183
	β. Η αναδρομική ισχύς της απεργίας.....	183
	γ. Παροχή προσωπικού ασφαλείας	184
	δ. Καθορισμός του προσωπικού ασφαλείας	185

ε. Διαδικασία κατάρτισης ειδικής συμφωνίας	185
6.5.3. Υποχρεώσεις των μελών των συνδικαλιστικών οργανώσεων που εργάζονται στις Δ.Ε.Κ.Ο.	186
α. Υποχρέωση γνωστοποίησης των αιτημάτων.....	186
β. Υποχρέωση διενέργειας δημοσίου διαλόγου	187
6.5.4. Οι υποχρεώσεις των εργοδοτών	188
α. Απαγόρευση άσκησης ασφαλιστικών μέτρων	188
β. Απαγόρευση ανταπεργίας (lock out)	188
γ. Απαγόρευση πρόσληψης απεργοσπαστών	189
6.6. Η έννοια της καταχρηστικής απεργίας.....	189
6.6.1. Οι λόγοι κήρυξης μιας απεργίας ως καταχρηστική με δικαστική απόφαση	190
6.7. Οι συνέπειες της απεργίας	190
6.7.1. Οι συνέπειες της νόμιμης απεργίας	190
6.7.2. Οι συνέπειες της παράνομης απεργίας	191
6.7.3. Οι συνέπειες ως προς τους μη απεργούς εργαζομένους.....	191
6.8. Οι κυρώσεις.....	192
6.8.1. Οι κυρώσεις κατά του εργοδότη ή τρίτων	192
6.8.2. Οι κυρώσεις κατά των απεργών	193
6.8.3. Η άρση της προστασίας των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων.....	193
6.9. Σχετικές αποφάσεις	194
6.10. Σχετικά πρακτικά.....	198

Κεφάλαιο 7

ΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Γενικά.....	213
7.1. Οι θετικές επιπτώσεις των συγκρούσεων	215
7.2. Οι αρνητικές επιπτώσεις των συγκρούσεων.....	216
7.3. Οι μορφές των συγκρούσεων.....	216
7.3.1. Οι διαπροσωπικές συγκρούσεις.....	217
Τρόποι διευθέτησης των διαπροσωπικών συγκρούσεων.....	217
7.3.2. Οι συγκρούσεις ομάδων.....	219
Τα βήματα διευθέτησης των συγκρούσεων μεταξύ ομάδων.....	221
7.4. Οι διαδικασίες επίλυσης των συλλογικών διαφορών εργασίας	221
7.4.1. Η συμφιλίωση.....	222

7.4.2.	Μεσολάβηση.....	222
7.4.3.	Διαιτησία.....	223
	α. Ο Οργανισμός Μεσολάβησης και Διαιτησίας.....	225
	β. Η υποχρεωτική διαιτησία.....	225
7.5.	Τα χρονικά όρια της υποχρεωτικής διαιτησίας και οι κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων.....	230
7.6.	Αξιολόγηση του θεσμού της διαμεσολάβησης.....	230
7.7.	Η λειτουργική αποδοτικότητα της υποχρεωτικής διαιτησίας.....	232
7.8.	Σχετικές αποφάσεις.....	233
7.9.	Σχετικά πρακτικά θέματα.....	235

Κεφάλαιο 8

ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Γενικά.....	241
8.1. Οι μεταβολές στο οικονομικό-πολιτικό περιβάλλον.....	241
8.2. Η ελαστικοποίηση της εργασιακής νομοθεσίας	243
8.3. Οι μεταβολές στο πεδίο των συλλογικών διαπραγματεύσεων	243
8.3.1. Η δομή των συλλογικών διαπραγματεύσεων - Η αποκέντρωση των συστημάτων.....	244
8.3.2. Το περιεχόμενο των συλλογικών διαπραγματεύσεων	246
8.4. Τα στοιχεία του κοινωνικού διαλόγου και της κοινωνικής συνεργασίας.....	247
8.5. Οι εργασιακές σχέσεις στο επίπεδο της επιχείρησης.....	248

Κεφάλαιο 9

ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Γενικά.....	251
9.1. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ	251
9.2. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ.....	252
9.3. Η Συνθήκη της Λισσαβώνας.....	253
9.4. Κοινωνικός διάλογος και συλλογική διαπραγμάτευση.....	254

Κεφάλαιο 10

ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Γενικά.....	257
10.1. Το διεθνές σύστημα δράσης και οι αλλαγές στον παραδοσιακό ρόλο του Κράτους.....	257
10.2. Η εμφάνιση περιφερειακών οργανισμών οικονομικής ενοποίησης και συνεργασίας.....	258
10.3. Τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα των εργαζομένων	259
10.4. Η αντιμετώπιση της ανεργίας και η δημιουργία θέσεων απασχόλησης	260
10.5. Η αποσταθεροποίηση των όρων και συνθηκών εργασίας	261

Κεφάλαιο 11

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Γενικά.....	263
11.1. Οι προοπτικές διαμόρφωσης ενός ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου εργασιακών σχέσεων	263
11.2. Η νομοθετική κατοχύρωση της κοινωνικής Ευρώπης	264
11.3. Η αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας	265

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ ΤΑ ΝΕΑ ΜΕΤΡΑ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	269
---	-----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

α. Ελληνική βιβλιογραφία.....	273
β. Ξένη βιβλιογραφία.....	275